

Burgemeester Halsema vraagt kerken om hulp

Vrijdag 9 oktober kwam burgemeester Halsema op werkbezoek bij de Protestantse Kerk Amsterdam. Ze sprak met scriba Rosaliene Israël, directeur Vincenza La Porta en hoofd Communicatie Wilfred Scholten. Aanleiding van het gesprek was een brief van de Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland aan alle Amsterdamse gebedshuizen met het dringende advies zich aan de coronamaatregelen te houden.

De Protestantse Kerk Amsterdam stuurde hierop een reactie met het verzoek voor structureel overleg van de Amsterdamse kerken en geloofsgemeenschappen met de gemeente. Prompt kwam de burgemeester zelf langs! Het gesprek vond plaats in de Corvershof, uiteraard met inachtneming van de coronamaatregelen. Femke Halsema benadrukte haar dank voor de goede inzet van de kerken in de afgelopen tijd. Daarnaast doet zij een beroep op de kerken om mee te denken over de geestelijke en sociale ondersteuning van onze stadsgenoten. Ze daagt hen uit om creatief na te denken over wat mogelijk is aan activiteiten voor elkaar, voor de buurt en voor de stad. 'Laat je niet ontmoedigen. Organiseer kleinschalige activiteiten in eigen buurt', is haar pleidooi. Zoals openstelling van de kerken en gebedshuizen voor meditatie en gebed, een kaarsje aansteken en een pastoraal gesprek. De Protestantse Kerk Amsterdam neemt op verzoek van de burgemeester het voortouw in het organiseren van een vervolgoverleg met haar en de Amsterdamse kerken en geloofsgemeenschappen.

Foto: Jiri Buller

Spiegelreis genomineerd

Enis Odaci (l) en Herman Koetsveld schreven samen het boek *Spiegelreis*.

De shortlist van de vijf boeken die kans maken op de titel Theologisch Boek van het Jaar 2020 is onlangs bekendgemaakt. De boeken zijn beoordeeld en geselecteerd door een jury van recensenten van *Trouw* en het *Nederlands Dagblad*.

Eén van de vijf nominaties is het boek *Spiegelreis, een moslim en een christen op reis door elkaars geloof* van Herman Koetsveld en publicist Enis Odaci. Koetsveld is predikant van de Westerkerk, cultuurtheoloog en dichter. In 2009 schreef hij een weerwoord tegen Geert Wilders - die de samenleving simpel opdeelde in wij en zij. Odaci is moslim, publicist en reli-ondernemer. Na 9/11 zag hij de verandering in de samenleving en besloot een genuanceerde stem te laten horen met publicaties en lezingen.

In *Spiegelreis* onderzoeken Koetsveld en Odaci elkaars geloof. Zo gaat Koetsveld in gesprek met een moslim uit de LHBTIQ-gemeenschap en met de imam van de Sultan Ahmet-moskee in Zaandam. Odaci bezoekt de gereformeerde gemeente in Dordrecht en een benedictijns klooster. Met dit boek willen de auteurs het wij-zij-denken overstijgen en wordt duidelijk hoe bijzonder en opmerkelijk de persoonlijke ontmoetingen zijn. 'Een uitermate belangrijke exercitie', aldus het juryrapport. De verkiezing van het Theologisch Boek van het Jaar 2020 wordt op 14 november bekendgemaakt in het radioprogramma *Nacht van de Theologie* via NPO Radio 5.

Tips in coronatijd: hanteer de regel van 6

Hoe komen we deze coronatijd zinvol door? Een antwoord staat op de facebookpagina van het bisdom Oxford van de Anglicaanse kerk. Ds. Bas van der Graaf van Holy Hub geeft er een Amsterdamse draai aan.

1 Zes maanden is de nieuwe horizon

COVID-19 is nog zeker zes maanden bepalend voor ons leven. Stel je daar op in, maar richt je vooral op het goede. Wees dankbaar voor de voorzieningen in ons land, houd je ogen open voor kansen, laat los wat je al eerder had willen loslaten, put uit je spirituele bronnen en ga op zoek naar nieuwe.

2 Zes dagen werken en één dag rusten

Een goed ritme van werk en rust is van levensbelang. Kies een sabbatdag en geniet ervan. In de joodse traditie is het de zaterdag, in de islamitische de vrijdag, in de christelijke de zondag. Welke dag kies jij?

3 Zes mensen om mee op te trekken

Maak deel uit van een groep van zes mensen die elkaar steunen en bemoedigen. Spreek af wat je van elkaar hoopt en verwacht. Delen van je diepste gedachten en gevoelens gaat niet vanzelf.

4 Zes manieren om licht te verspreiden in je omgeving

Kies zes mensen of organisaties die je wilt steunen. Geef aandacht en liefde!

5 Zes procent van je inkomen bijdragen aan je gemeenschap

Ondersteun instellingen die in nood verkeren. Zoals winkels, restaurants, je geloofsgemeenschap, culturele instellingen. Geen geld? Geef dan 6% van je tijd.

6 Zes mensen om aan te denken of voor te bidden

Kies zes mensen uit aan wie je regelmatig denkt of voor wie je bidt. Er bestaat een stille kracht op de achtergrond.

Kijk voor meer inspiratie op [holyhub.nl](https://www.holyhub.nl)

STADSPREDIKANT

Na de Bataclan

Tim Vreugdenhil is stadspredikant bij de Protestantse Kerk Amsterdam

Reageren? Mail naar redactie@protestantsamsterdam.nl

Met fascinatie en diep respect las ik het krantenartikel.

Twee vaders die allebei een kind van 28 verloren aan de dood.

Hun kinderen stierven nota bene op dezelfde plek: het bloedbad in de Parijse concertzaal Bataclan van 2015.

De ene, Lisa, was een slachtoffer. De ander, Samy, was een dader.

Later kwamen de vaders met elkaar in contact. Het begon ermee dat één iets wilde vertellen en de ander besloot te luisteren.

Twee enorme stappen die leidden tot een langdurige dialoog. Vrienden zijn ze niet geworden. Wel groeide er respect voor elkaar. Twee verlo-

ren vaders die elkaar op één of andere manier hebben gevonden.

Recent verscheen de Nederlandse vertaling van hun boek. De titel staat op mijn verlanglijst.

De Amsterdamse politie is bezig met een onderzoeksproject of *mediation* in sommige gevallen een zinnigere route is dan de gebruikelijke strafvervolging. De eerste resultaten zijn positief. Veel mensen die aangifte doen, zijn niet uit op strafrechtelijke vervolging maar op het beëindigen van een conflict. Politiechef Sander van de Koot zegt in een *Parool*-interview: 'Vaak willen mensen erkenning en herstel. Dat ze hun verhaal kunnen doen en de ander sorry zegt.'

Uit de Amsterdamse voorbeelden die in het artikel worden genoemd, blijkt wel dat *mediation* allesbehalve een 'softe aanpak' is.

Soms is het makkelijker om oog in oog met een rechter te staan dan met je tegenpartij.

Wie het verhaal van de twee Franse vaders leest, beseft wat mensen soms moeten - én kunnen - overwinnen om met elkaar aan één tafel te gaan.

Hoopvol dat er in levens met een enorme kloof soms toch een brug geslagen kan worden.

Voor de kerk een uitdaging om veel van zulke verhalen - we hebben er alleen al een Bijbel vol van - verstaanbaar te delen.

Nog beter: waar mogelijk die verhalen omzetten in daden.

PLEISTERPLAATSEN

In deze rubriek laat iedere wijkkerk van de Protestantse Kerk Amsterdam een eigen geluid horen: soms is dat een korte overdenking, een andere keer schrijft een kerk over een bijzondere activiteit. Leer de kerken van de Protestantse Kerk Amsterdam kennen, het zijn stuk voor stuk pleisterplaatsen voor de ziel.

Op zoek naar een kerk? De kleurige bolletjes op de kaart corresponderen met de kerken in de verschillende stadsdelen, zo heeft u een idee waar de kerk staat. Voor adressen zie: protestantsamsterdam.nl.

Westerkerk Centrum

Cristina Pumplun missionair vicaris Westerkerk
westerkerk.nl

Vooruitkijken - in tijden waarin mensen vooral bezig zijn met het zoeken naar wegen. Te midden van beperkingen als gevolg van een 2e coronagolf en de zorg om de gezondheid van dierbaren en van zichzelf. Dat is de drijfveer van de kunstenaars die in november hun werk exposeren in de Westerkerk. Nieuwe aarde, zo heet de tentoonstelling die georganiseerd is door het Bijbels Museum, kunstenaarscollectief The Turn Club en de Westerkerk. Uit 260 ingezonden visioenen, werden er twaalf uitgekozen. Het is een zeer diverse verzameling geworden van verbeeldingen van de vraag of het leven na de pandemie weer door gaat zoals het daarvoor was, of dat er een wereld komt die 'anders' is. En hoe 'anders' dan? Zo kwam het tot een opeenhoping van hoop en ook van keerzijden van die hoop, die tot 28 november van maandag t/m vrijdag tussen 10.00 en 15.00 uur te zien is in de Wester. In verband met corona is reserveren verplicht. Dat kan via westerkerk.nl en bijbelmuseum.nl

Noorderkerk Centrum

Johan Visser predikant Noorderkerk
noorderkerk.nl

De nieuwe beperkingen in verband met het coronavirus zijn hard aangekomen. Juist nu alles in september weer begon te lopen en we in de Noorderkerk zowel op zondag als doordeweeks het 1,5 meter-gemeenteleven zagen opbloeien, doet het pijn en kost het moeite om weer een paar stappen terug te zetten. Even was ik bang dat dit tot verlamming en verslapping zou leiden. Maar tot mijn verrassing merkte ik iets van de verrassende kracht en urgentie van de Geest van God. De kracht om niet bij de pakken neer te zitten, maar te zoeken naar creatieve oplossingen om activiteiten te laten doorgaan, elkaar te blijven ontmoeten en kerk te zijn voor de mensen om ons heen. Omdat we ook nu, juist nu niet zonder God en de kerk kunnen leven. Dat vraagt extra inzet, maar het geeft ook energie en vreugde.

Keizersgrachtkerk Centrum

Robert Jan Nijland-Beltman pastor Keizersgrachtkerk
keizersgrachtkerk.nl

De voorbereidingen van de jaarlijkse kerstmusical zijn weer in volle gang. Elk jaar, op eerste kerstmorgen, voeren kinderen in de Keizersgrachtkerk een musical op. Het is elk jaar een feest om met kinderen voorbereidingen te doen, waarin zij alle ruimte krijgen om hun rol en het verhaal eigen te maken. Alle kinderen zijn welkom om mee te doen, de maanden voor kerst zien we dan ook veel nieuwe jonge gezichten in de kerk. Elk jaar eindigt het verhaal weer in de kerststal, vol schapjes, herders, engelen, Jozef en Maria, de ster die boven iedereen uitstraalt en een (echte!) baby Jezus. Het verhaal wordt gespeeld en geleefd en wordt zo ook een beetje werkelijkheid. Nieuwe hoop geboren, jonge levens die verandering brengen. In de Keizersgrachtkerk hoort dat er helemaal bij.

Oude Kerkgemeente Centrum

Jessa van der Vaart predikant Oude Kerkgemeente
oudekerk.amsterdam

Pleisterplaatsen zijn plaatsen langs de trekroute, waar een trekvogel een tussenstop kan maken om te rusten en te foerageren. Aldus een omschrijving van het begrip 'pleisterplaats' die ik vond via het wereldwijde web. Hoe wonderlijk om onder die noemer een stukje te schrijven, terwijl we momenteel slechts 30 mensen kunnen toelaten in kerkdiensten. Juist nu we weer in een semi-lockdown zitten zouden we, met zoveel andere kerkelijke gemeenten, dolgraag letterlijk alle ruimte willen bieden voor een tussenstop om even te rusten van zorgen, eenzaamheid of grote druk vanwege de pandemie. Gelukkig is veel inspiratie inmiddels online te vinden, ook vanuit de Oudekerkgemeente. De ochtenddienst en incidenteel ook

de vesper worden uitgezonden via kerkdienstgemist.nl. Laten we hopen dat we, naarmate we dichterbij kerst komen, alles in het licht kunnen zien van betere tijden.

De Ark Noord

Elske Hörchner voorzitter kern De Ark Midden Noord
arkmiddennoord.nl

Ook voor Zinnig Noord was de afgelopen periode een hele bijzondere. Ontmoeting speelt een belangrijke rol bij de activiteiten. Maar, net als in de kerk, werden in maart alle activiteiten stil gelegd. Al snel werden diverse activiteiten digitaal voortgezet en er werd een plan gemaakt voor nieuwe digitale activiteiten. Zo ging een van de Zinnig Noorderlingen langs bij collega's en plaatste mooie interviews op facebook. Ga maar eens kijken. Jonatan maakte daarnaast met Janneke Stegeman - theoloog des vaderlands 2016-2017 - een aantal podcasts. Voor degenen die hier niet vertrouwd mee zijn: een podcast is een luisterverhaal dat je via internet kunt beluisteren. In de podcasts die worden opgenomen in De Ark, zoeken Janneke en Jonatan naar de zin van het leven. Wat doet er nu eigenlijk toe? Wat drijft je? Hoe blijf je jezelf? Het levert boeiende gesprekken op. De podcasts zijn te beluisteren via Spotify, I-tunes of zinnignoord.nl

Bethelkerk Noord

Trinus Hibma predikant Bethelkerk
bethelkerkamsterdam.nl

Als u dit leest, is inmiddels het afscheid van de Bethelkerk achter de rug en is dit stukje als het ware een berichtje vanuit een nieuwe werkelijkheid. Er is zoveel om te herinneren en dankbaar voor te zijn in de 37 jaar die ik mocht meelopen in de kerk van Amsterdam als predikant. Nooit had ik kunnen bevroeden - naast de weemoed en het gemis van het afscheid - zo onbezorgd de gemeente in Amsterdam-Noord te mogen loslaten en overdragen. Ongehooflijk trouwe vrijwilligers in de gemeenten, van wie genoeg steeds weer openstonden om een nieuwe stap te maken naar de eisen van de tijd. Daarvoor heb ik diepe bewondering. Wat ben ik stiekem trots op het prachtige team waarin ik de laatste jaren mocht werken en die zonder twijfel de kerk in Noord zullen helpen dragen en een nieuw gezicht geven, de predikanten, pioniers, diaconaal opbouwwerker en de tienerwerkers. Jullie in het bijzonder alle goeds en zegen.

Nassaukerk West

Erica Meijers exposuregroep Nassaukerk
nassaukerk.nl

In de Nassaukerk bevalt het ons wel, de corona-opstelling. In plaats van achter elkaar in stoelen en banken, zitten we nu rond tafeltjes tijdens de dienst. Daardoor zien we elkaar beter, ondanks de afstand. Ook worden de tafeltjes gebruikt voor het opschrijven van woorden of wensen tijdens de dienst, zoals tijdens de kunstvesper. Of voor kommetjes met brood en druiven, zodat we toch konden breken en delen op de startzondag. Verder zoemt het van de activiteiten in de kerk. Theatermensen oefenen, fotografen werken aan een tentoonstelling en elke ochtend is de kerk open voor ontbijt voor wie dat goed kan gebruiken. Met alle gebruikers van het gebouw, kerkelijk en niet-kerkelijk, zijn we rond de tafel gaan zitten om elkaar te leren kennen. Allen waren te spreken over de lage drempel en de warme sfeer, maar dit is pas het begin. We hopen op meer samenwerking en plannen, zodat de Nassaukerk een huis van vrede voor de buurt kan zijn.

De Opgang-Slotterkerk Nieuw-West

Martijn van Leerdam predikant Osdorp-Sloten
osdorpsloten.nl

Het liefst wil ik dat het altijd advent zou zijn. Dat we steeds kunnen uitzien naar een nieuw begin. Maar alle plannen moeten wijken dit jaar en het ziet er niet naar uit dat alles snel weer normaal zal zijn. Ondertussen passen we ons aan, zo goed en kwaad als dat gaat en gedenken we de mensen die ons dit jaar ontvallen zijn. In plaats van één dienst op Eeuwigheidszondag, doen we er dit jaar meer. Zodat er zoveel mogelijk mensen bij kunnen zijn. Al is het dan niet allemaal tegelijk. Zo delen we dit jaar het licht: op veilige afstand van elkaar. Opdat er geen ongewenste vlammen en virussen kunnen overspringen. Het is wrang. En toch geven we niet op. Niet in Osdorp en Sloten, niet in Mokum, niet in de godganse wereld wijd en niet in ons hart. Daar ga ik tenminste maar even vanuit, als ik mij zet aan de voorbereiding van de tijd die komt.

De Binnenwaai Oost

Noud Fortuin jeugdwerker De Binnenwaai
debinnenwaai.nl

De tienergroep van De Binnenwaai telt zo'n 20 tieners. Om te zorgen dat zowel de oudste als de jongste tieners op hun plek zitten, hebben we de groep vanaf het nieuwe schooljaar in tweeën gedeeld. Nu kunnen we met de jongste tieners spelenderwijs leren en kan er een verdiepingsslag gemaakt worden met de oudsten. Dat laatste is nieuw in De Binnenwaai en voor mij als jeugdwerker af en toe zoeken. De oudste jongeren leveren nu zelf thema's aan, dit zijn lang niet altijd de makkelijkste. De eerste avond hadden we het over vrouwen in het ambt. Sommigen hadden hier nog nooit over nagedacht, anderen hadden hun mening al klaar. De onderlinge verschillen waren groot, maar aan het eind van de avond, toen we aan het napraten waren met cola en chips, was iedereen vooral blij dat er een plek is waar we samen kunnen nadenken en op weg mogen zijn.

Kerkdiensten Amsterdam - november/december 2020

WIJK	KERK	TIJD	ZONDAG 15 NOVEMBER	ZONDAG 22 NOVEMBER	ZONDAG 29 NOVEMBER	ZONDAG 6 DECEMBER
Centrum	Keizersgrachtkerk	10.30	Pastor Robert Jan Nijland	Ds. Hanna van Dorssen	Theoloog Alain Verheij	Ds. Jesse de Bruin
	Noorderkerk	10.00 18.30	Ds. Jan Scheele-Goedhart Ds. Marco Batenburg	Ds. Johan Visser Ds. Jurjen de Bruijne	Dr. Paul Visser Ds. Johan Visser	Ds. Johan Visser Ds. Jan Scheele-Goedhart
	Oude Kerk	11.00 18.30	Ds. Jessa v.d. Vaart Abdijvesper	Ds. Idelette Otten Abdijvesper	Ds. Jessa v.d. Vaart Abdijvesper	Ds. Marcel Barnard Choral Evensong
	Oude Lutherse Kerk	10.30	Ds. Marieke Brouwer	Ds. André v.d. Stoel	Ds. Marieke Brouwer	Ds. Andreas Wöhle
	Westerkerk	10.30	Ds. Herman Koetsveld	Ds. Herman Koetsveld	Ds. Herman Koetsveld	Ds. Herman Koetsveld
	Diensten met Belangstellenden	19.00	Ds. Dirk Meijvogel	Ds. Taco Koster	Ds. Wim Scheltens	Ds. Taco Koster
	De Waalse Kerk	11.00	Mme Dieuwertje Zantingh	Pr. Henk Spoelstra	Mme Nienke Meuleman	Pr. Hans Snoek
	Stichting Citykerk in Oosterkerk	17.00	Geen dienst	Geen dienst	Geen dienst	Geen dienst
Noord	De Ark	10.00	Ds. Greetvan 't Slot	Ds. Kees Zwart	Samen in de Bethelkerk	Ds. Trinus Hibma
	Bethelkerk	10.00	Ds. Trinus Hibma	Ds. Hans Uytenbogaardt	Ds. Kees Zwart	Ds. Cor Ofman
	Nieuwendammerkerk	10.00	Ds. Anna Hoekstra	Ds. Paula de Jong	Ds. Marjan Nijman	Ds. Paula de Jong
	Dorpskerk Durgerdam	10.30	Geen dienst	Geen dienst	Ds. Henk van Olst	Geen dienst
	Ransdorp-Holysloot	10.00	Ds. Fred Toetenel	Ds. Gerdien Neels	Ds. Jan Veltrop	Ds. Gerdien Neels
	Dorpskerk Zunderdorp	10.00	Ds. Elsbeth Groteke	Ds. Taco Koster	Ds. Pieter Masmeijer	Ds. Taco Koster
West	Hebron	12.00	Ds. Finn Szumlas	Ds. Bas van Dieren	Ds. Jurjen de Bruijne	Daan Savert
	Jeruzalemkerk	10.00	Ds. Rene de Reuver	Ds. Richard Saly	Ds. Richard Saly	Ds. Bas v.d. Graaf
	Nassaukerk	10.30	Ds. Elsbeth Littooi	Ds. Trinus Hibma	Dr. Nienke Vos	Ds. Lydia Meiling
	Westerwijk	10.30	Geen dienst	Geen dienst	Geen dienst	Geen dienst
Nieuw-West	De Opgang	10.00	Annacarina Klein	Samen in de Slotkerk	Ds. Martijn van Leerdam	Samen in de Slotkerk
	Regenbooggemeente	10.00	Ds. Kees Zwart	Dr. Cristina Pumplun	Ds. Margrietha Reinders	Ds. Ben de Boer
	Slotkerk	10.00	Samen in De Opgang	Ds. Martijn van Leerdam	Samen in De Opgang	Ds. Martijn van Leerdam
Zuid	Oranjekeerk	10.00	Ds. Maria Berends	Ds. Jantine Heuvelink	Ds. Jantine Heuvelink	Ds. Willemien van Berkum
	Pelgrimskerk	10.30	Drs. Renger Prent	Ds. Harmen de Vries	Ds. Jaap Doolaard	Ds. Harmen de Vries
	De Thomas	10.30	Angeliek Knol	Ds. Evert Jan de Wijer	Ds. Evert Jan de Wijer	Ds. Evert Jan de Wijer
	Vrijburg	10.30	Ds. Marthe de Vries	Ds. Joost Röselaers	Ds. Japke van Malde	Ds. Tina Geels
	Willem de Zwijgerkerk	10.00	Ds. André Fox	Ds. Klaas Holwerda	Ds. Alex van Ligten	Ds. André Fox
Oost	De Binnenwaai	11.00	Pastor Alexander Noordijk	Ds. Willemien van Berkum	Pastor Alexander Noordijk	Ds. Neely Kok
	De Bron	10.00	Ds. Margrietha Reinders	Ds. Gerbrand Molenaar	René Visser	Ds. Gerbrand Molenaar
	Elthetokerk	10.00	Ds. Eddy Reefhuis	Ds. Martijn van Laar	Ds. Greteke de Vries	Ds. Martijn van Laar
	Muiderkerk	10.30	Ds. Jeannette Denik-Molhuijzen	Ds. Greteke de Vries	Ds. Martijn van Laar	Ds. Henk van Olst
Zuidoost	De Nieuwe Stad	9.30	Ds. Wilken Veen	Ds. Cor Ofman	Samen in De Drie Stromen	Samen in De Drie Stromen
	De Drie Stromen	9.30	Samen in De Nieuwe Stad	Samen in De Nieuwe Stad	Ds. Justine Aalders	Drs. Renger Prent

Op de websites van de kerken vindt u actuele informatie en een link, als kerkdiensten online worden uitgezonden. Er is geprobeerd om het rooster accuraat te maken maar er kunnen dingen zijn veranderd, check daarom de website van de kerk. U vindt ook een overzicht van de internetdiensten op protestantsamsterdam.nl. Op deze site kunt u ook de adressen van de kerken vinden.

AGENDA november/december 2020

WOENSDAG 11 EN 18 NOVEMBER

Nieuwe Aarde: meet and greet

Het Bijbels Museum biedt (coronaproof) samen met kunstenaarscollectief The Turn Club en de Westerkerk drie laagdrempelige lunchbijeenkomsten bij de kunsttentoonstelling Nieuwe Aarde: 12 visioenen. Deelnemende kunstenaars gaan met elkaar en het publiek in gesprek over hun werk. Organist Evan Bogerd speelt aan het slot van elk gesprek improvisaties, gebaseerd op het werk van de kunstenaars: 11 nov: Pavèl van Houten en Judith Scholte, Jet van Helbergen; 18 nov: Rinske van Dijk en collectief We Sell Reality.

Wo. 11 en 18 nov. Westerkerk, 13.00-13.30 uur, € 5,-, reserveren verplicht, info en tickets via bijbelsmuseum.nl

ZONDAG 15 NOVEMBER

Matineeconcert Sloterkerk

Een optreden van pianist Edzo Bos en klarinettist Emirhan Tuga. Zij spelen werken van Bach, Mozart en Schubert. Het concert vindt twee keer plaats. Voor beide identieke concerten is - conform de RIVM-maatregelen - een beperkt aantal kaarten beschikbaar.

Zo. 15 nov. Sloterkerk, 15.00 en 16.30 uur, € 10,-, reserveren via sloterkerk.nl

WOENSDAG 18 NOVEMBER

Zinnig Noord: ruimte in je hoofd

ZIN! zoekt naar moderne zingeving. We keren oude tradities uit het Westen en Oosten binnenstebuiten. Op zoek naar wijsheid en praktische handvatten voor de grote vragen van vandaag. In 2020 draait ZIN! om ruimte. Elke editie schept ruimte in een ander gebied van je leven.

Wo. 18 nov. Tolhuistuin, tuinzaal (hoofdgebouw), € 12,50, tickets via zinnignoord.nl

ZONDAG 29 NOVEMBER

Cantatedienst in de Westerkerk

Kom online in adventstemming met deze cantatedienst met woorden van ds. Herman Koetsveld en orgelspel van Evan Bogerd.

Zo. 29 november, 17.00-18.30 uur, via westerkerk.nl

DONDERDAG 3 DECEMBER

Taizéviering Nassaukerk

Helaas mogen we niet meer dan 30 mensen ontvangen tijdens de Taizé-

Pianist Edzo Bos is zondag 15 november te horen in de Sloterkerk, samen met klarinettist Emirhan Tuga.

viering. De viering is ook te volgen via kerkdienstgemist.nl

Do. 3 december, 20.00-21.00 uur, Nassaukerk. Aanmelden verplicht via taizeinamsterdam.nl

T/M 11 DECEMBER

Kunsttentoonstelling Bijbels Museum in Westerkerk. Kunstenaars verbeelden een nieuwe aarde

Aan het begin van de lockdown, nam het Bijbels Museum samen met de Westerkerk Amsterdam en kunstenaarscollectief The Turn Club het initiatief tot de Nieuwe Aarde: verbeeld je visioen. Ruim 260 kunstenaars stuurden werk in. In een tijd waarin een fysieke tentoonstelling voor publiek onmogelijk was, waren

en zijn 90 inzendingen online te zien op nieweaaarde.nu. Bekijk een deel van de kunstwerken *live* op de tentoonstelling Nieuwe Aarde: 12 visioenen in de Westerkerk Amsterdam. De meest spannende, inspirerende en bijzondere kunstwerken zijn daar voor publiek te bewonderen.

Verlengd t/m vr. 11 dec., Westerkerk, 11.00-15.00 uur, gratis entree, RIVM-richtlijnen van toepassing, reserveren verplicht, bijbelsmuseum.nl

T/M 11 DECEMBER

Expositie Hostile terrain en Mexico in Nederland

Een indringende tentoonstelling met als doel bewustwording creëren over de gevolgen van het grensbeleid *Pre-*

vention Through Deterrence, dat vanaf de Clinton-regering tot vandaag de dag migranten de dood heeft ingejaagd.

T/m vrijdag 11 dec. Oranjekerk, ma. t/m do: 13.00-15.00 uur en vr. van 13.00-21.00 uur. Aanmelden niet nodig. Meer info: oranjekerkamsterdam.nl

ELKE DINSDAG

Iconenatelier In een zachte bries bestaat 25 jaar.

Het schilderen van iconen kan met een schilderij thuis gebeuren, maar het koffiedrinken gaat gewoon door! Elke dinsdag vanaf 10.00 uur zijn de lezers van *Kerk in Mokum* van harte welkom in de Handboogstraat 4, naast het Maagdenhuis.

Graag aanmelden bij th.breukel@upcmail.nl i.v.m. de coronaregels.

VOOR ADRESSEN VAN KERKEN EN PIONIERSPLEKKEN EN MEER AGENDA-ACTIVITEITEN, ZIE: PROTESTANTSAMSTERDAM.NL

Door de coronacrisis bestaat de mogelijkheid dat activiteiten niet doorgaan of online plaatsvinden, zie de websites.

Luther Museum, Kerken & Slavernij

Op 25 november 2020 is het 45 jaar geleden dat Suriname staatkundig onafhankelijk werd. Nederlandse kerken speelden een belangrijke rol in de toenmalige kolonie. Zij introduceerden (medische) zorg en educatie, maar droegen ook bij aan het in stand houden en legitimeren van de slavernij. In juni 2013 betuigde de Raad van Kerken in Nederland spijt over de betrokkenheid hierbij.

De tentoonstelling Kerken & Slavernij in het Luther Museum Amsterdam gaat over de rol die verschillende kerken speelden in het slavernijverleden - waarbij met name Suriname centraal zal staan. Ook wordt gekeken naar de verdere stappen in het proces van de heilzame verwerking van dit verleden. De tentoonstelling is samengesteld door curator Vincent van Velsen, in samenwerking met de Evangelisch-Lutherse Gemeente Amsterdam, de Evangelische Broedergemeente en het Nationaal Instituut Nederlands Slavernij verleden en erfenis (NiNsee).

Kerken & Slavernij loopt van 1 november t/m 30 november 2020 in het Luther Museum Amsterdam. Donderdag t/m zondag, 11.00-17.00 uur. Nieuwe Keizersgracht 570, luthermuseum.nl

COLUMN

Veerkracht

Wilna Wierenga
Buurtpastor Kerk in Westerbijk

**Heeft u vragen, opmerkingen of tips?
Mail ze naar:
redactie@protestantsamsterdam.nl**

In een tijd waarin maatregelen weer worden aangescherpt, wordt er veel veerkracht van ons gevraagd. Sterke, veerkrachtige mensen, we hebben er grote bewondering voor. 'Zie eens hoe zij zich er doorheen slaat' en 'Hij is niet klein te krijgen.' Ze gaan maar door, deze mensen, ondanks tegenslagen en problemen. Ze kunnen vallen én opstaan.

Veerkrachtige mensen zijn sterk in het geven aan anderen, kunnen goed luisteren, zijn empathisch. Het zijn de locomotieven van menig treinstel. Toch heb ik ondervonden in de vele gesprekken met hen, dat er ook schaduwkanten aan deze benijdenswaardige eigenschap zijn. Je zou kunnen denken dat veerkrachtige mensen onkwetsbaar zijn, niet te raken. Maar dat is

niet waar. Je kunt gekwetst zijn en tegelijk veerkrachtig. Misschien, juist omdat je gekwetst, neergedrukt bent... wil je opveren. In de kracht van dat opveren, verbergt zich de pijn, de wanhoop, eenzaamheid. Dat is wat ik om me heen zie, nu nog meer dan voorheen lijkt het. Mensen die proberen de moed erin te houden. Die dat in het verleden goed konden en ook nu in het coronatijdperk dit talent inzetten. Maar als ook zij geen tijd en gelegenheid vinden om op te laden, op te veren, dan wordt het spannend. Dan blijken lontjes korter dan voorheen. Is knorrigheid en zuchten aan de orde van de dag. Mensen schuren, bezeren zich aan elkaar, waar ze voorheen samen optrokken. Ik denk me soms suf hoe dat tij is te keren, hoe we het zullen uithouden met elkaar.

Gebed ervaar ik in deze tijden als een krachtig middel. Gewoon samen gaan zitten als het spannend is. Samen de handen vouwen en ons uitspreken, naar de Eeuwige en naar elkaar. Een moment van samen verzuchten en inademen. Samen opademen. In mij borrelen dan woorden van een lied van Huub Oosterhuis naar boven:

*Behoed de liefde van de geliefden.
Gij die weet hoe broos en bijna niets wij mensen zijn,
en dat ons hart onrustig is,
en onbestendig als het weer. (...)
Maak ons geduldig en oneindig lief
dat wij de nacht doorkomen met elkaar.*

Dat ons dat gegeven mag worden in de komende tijd.

Elthetokerk Oost

Martijn van Laar predikant Elthetokerk
elthetokerkamsterdam.nl

Praten over je geloof. Dat kan best spannend zijn. Niet iedereen heeft daar gelijk woorden voor. Wat zeg je tegen een collega die jou vraagt wat geloven voor jou betekent? Goed om daar samen als gelovigen mee te oefenen. Als gemeente leer je elkaar ook beter kennen. Zo af en toe spreken we in de Elthetokerk dan ook af om in tweetallen te gaan wandelen om samen over je geloof te praten. Wat betekent geloven voor jou? Hoe is je geloofsbiografie? Wie zijn jouw voorbeelden als het gaat om geloven? Welk lied raakt je als je het zingt en waarom? De reacties zijn enthousiast. Het concept past ook heel goed in coronatijd. Zo houden we en verdiepen we toch contact met elkaar en bouwen we aan gemeenschap. Wandel ook gerust een keertje mee!

derde kerkgang zal leiden tot het verdwijnen van de kerk. Ik ben daar niet bang voor. Wel denk ik dat deze tijd ons kan laten ontdekken wát de plek is van de kerk in ons leven en in onze stad. Nee, ik word er niet vrolijk van om te zien wat we allemaal moeten missen aan ontmoetingen en gedeelde ervaringen. Maar ik geloof wel dat er bij deze kaalslag iets nieuws kan ontstaan, iets wat we nu nog niet kunnen bedenken. Het is vooralsnog enkel een vermoeden. Ik wens u goede moed.

De Thomas Zuid

Evert Jan de Wijer predikant De Thomas
dethomas.nl

Het dubbelboek Ezra/Nehemia is een curieus boek. Ik heb zo het vermoeden dat er niet wekelijks uit geprekeerd wordt. Maar nu het leesrooster die mogelijkheid bood, vond ik dat dit niet zo mondjesmaat moest gebeuren maar helemaal. Het is een spannende exercitie die hier en daar ook echt om tegenspraak van de lezer vraagt. Maar aangeland bij dat hoofdstuk van Nehemia waar de Schriftgeleerde Ezra het volk weer bekend maakt met de Thora, veer ik op. Hij neemt niet zijn intrek in de glanzend nieuwe tempel. Hij blijft verre van de veilige muren van de stad. Maar hij laat midden op het plein een houten verhoginkje oprichten om iedereen goed te zien en de woorden van liefde, vrede en recht te spellen. Hij maakt van de liefde een publieke zaak. Hoe de kerk er precies uit gaat zien post corona, weet ik niet. Maar hier vind ik wel aanwijzingen.

Muiderkerk Oost

Greteke de Vries predikant Muiderkerk
muiderkerk.nl

Wie de Muiderkerk nog één keer in oude staat wil zien, moet gauw komen. De echte Muiderkerk uit 1892 is er niet meer, die is door de brand op Hervormingsdag in 1989 verwoest. Een nieuwe kerk werd gebouwd en in 1997 in gebruik genomen. Nu na 23 jaar intensief gebruik, is het tijd voor een flinke opknapbeurt. Na vele overleggen en bezinningspauzes lijkt het nu toch echt te gaan gebeuren. Na 1 januari komen de vakmensen in een paar maanden hun werk doen. Op het programma staat een nieuwe monumentale ingang die meer in verbinding staat met de kerkzaal en het plein voor de kerk en een open scheidingswand, die de kerk ruim houdt maar ook intiemer maakt. Frissere kleuren op de wanden en in de koepel. Van het hout van het huidige liturgisch meubilair, wordt nieuw meubilair gemaakt, lichter van toon en gewicht. We zijn benieuwd!

Leerhuis Amsterdam

Adriaan Deurloo voorzitter Leerhuis Amsterdam Tenach en Evangelie
leerhuisamsterdam.nl

De laatste tijd word ik weer vaak herinnerd aan het oude gezegde: Wie niet leren wil, moet voelen! Ik moet vaststellen dat het klopt. Wanneer wij ons niet leren aanpassen aan de regels die voor de inperking van de coronapandemie nodig zijn, dan gaan we het voelen: meer slachtoffers en een veel langere duur van de noodtoestand. Voor het klimaat geldt precies hetzelfde: als we niet leren onze verspilling en schadelijke gewoonten te stoppen, dan gaan we het merken aan de rampen die zich steeds vaker zullen gaan voordoen. Met alle coronabeperkingen valt me ook steeds vaker in: En als je niet leren kan, dan zul je het voelen. We voelen het. Vanaf het voorjaar is er weinig van ons leerhuisprogramma tot uitvoering gekomen. Hoe het dit najaar gaat, is afwachten. In ieder geval is het maar mondjesmaat. Ik mis de bijeenkomsten heel erg. Ik zal niet de enige zijn, denk ik zo.

Oranjekerk Zuid

Jantine Heuvelink predikant Oranjekerk
oranjekerkamsterdam.nl

'Als je niet bestond, vond ik je uit!' Wat als de kerk niet zou bestaan? Als er niets meer door kan gaan van wat 'kerk' ooit voor ons was, wat blijft er dan over? Wat bewaren we dan voor betere tijden? Wat zal het eerste zijn om weer mee te beginnen als het kan? Sommige mensen vrezen dat de vermin-

Holy Hub Breakfast #2

Een vruchtbare start van je dag!

Eind september vond de 1e *holy breakfast* plaats in De Kas van de Corvershof. Dit smaakte bij velen naar meer. Op woensdag 11 november wordt daarom weer een *holy breakfast* georganiseerd. Het thema 'Een vruchtbare start van je dag' gaat niet over uitstelgedrag, maar over aanpakken. Niet over lusteloosheid, maar over geïnspireerd aan de slag gaan.

Het gaat over keuzes maken waarin jouw potentieel tot haar recht komt. Op een manier waarop je 'vrucht draagt' voor je omgeving. Schrijver Henry Cloud zegt: 'Snoeien geeft planten het vermogen hun volle potentieel te realise-

ren. Zonder snoeien blijven ze gemiddeld, terwijl ze bedoeld zijn om prachtig te bloeien en vrucht te dragen. Daarom heeft alles wat leeft het nodig gesnoeid te worden.' Wat roept het idee van vruchtbaarheid bij jou op? Wat staat jou in de weg om vrucht te dragen en betekenisvol te zijn?

Hierover gaan we het gesprek graag met je aan. Dat doen we onder leiding van onze huisdominee Bas van der Graaf. Hij geeft een korte reflectie op het thema en maakt het praktisch met een workshop.

Woensdag 11 november, Nieuwe Herengracht 18, inloop 7.30 uur, ontbijt 8.00-9.00 uur, € 12,50, aanmelden: info@holylhub.nl

Online adventskalender

De digitale adventskalender van de Protestantse Kerk Amsterdam is terug! Vanaf eerste advent, zondag 29 november, kun je elke ochtend via WhatsApp of e-mail worden verrast door een wens, muziekstuk, gedicht of korte meditatie. Aanmelden voor de adventskalender via protestantsamsterdam.nl

MARTIJN & MARTIJN

In Martijn&Martijn beantwoorden twee dominees jouw vraag

Hoe heeft God de wereld gemaakt? (Tenzin, 5 jaar)

Martijn: Tenzin, dit is een hele moeilijke vraag. Zelfs voor een dominee. Er was namelijk niemand bij toen God de wereld heeft gemaakt. God was nog helemaal alleen. Iedereen die zegt dat hij het heel precies weet, is een jokkebrok. Alleen God zelf weet het antwoord op jouw vraag. Toch weet ik één ding zeker: God heeft de wereld gemaakt met plezier. Met plezier, en met speelse woorden. Het schijnt dat God dingen maakt door alleen maar te praten. Hij hoeft maar iets te zeggen, of het is er al. Dat probeer ik ook weleens, bijvoorbeeld als ik zin heb in ijs. Maar God kan het echt. Zo heeft God de wereld gemaakt.

Martijn: Je zegt het heel mooi, dominee Martijn. Hoe God de wereld gemaakt heeft, Tenzin is een wonder. Jij en ik, je familie en vriendjes, de dieren, de zon, de bomen en de bloemen, we zijn een wonder. God heeft ons gemaakt en is blij dat jij en ik er zijn. Het verhaal in de Bijbel over hoe het begon, lijkt ook wel een liedje over dat wonder. Een liedje om te zingen als je vrolijk bent. Een liedje dat ook wil troosten als je verdrietig bent: God houdt van je, God wilde zelf dat je er bent!

- **Martijn van Leerdam**, dominee van de Sloterkerk en De Opgang in Amsterdam Nieuw-West
- **Martijn van Laar**, dominee van de Elthetokerk in Amsterdam-Oost

Waar ben jij benieuwd naar? Mail jouw vraag aan dominee Martijn&Martijn naar jong@protestantsamsterdam.nl.

Guy Wijnen (31) woonde ruim tien jaar in Amsterdam maar verhuisde deze herfst naar Woerden, naar een huis met een tuin vanwege zijn gezin. Hij groeide op in Elst, is seculier en studeerde Algemene Sociale Wetenschappen aan de Universiteit van Amsterdam. Met een heel team van mensen ontwikkelde hij het nieuwe platform Holy Hub.

Guy: 'Holy Hub is voor mensen die zin zoeken, maar niet naar de kerk gaan, net zoals ik. Het is een platform voor *millennials* om met zingevingsvragen aan de slag te gaan aan de hand van religieuze bronnen, bijvoorbeeld de Bijbel. Met vragen zoals 'Wat geeft mijn leven zin?' en 'Waar wil ik me voor inzetten?' Er zijn drie pijlers: zingeving, verbinding en activisme. Er is inspiratie online: met podcasts, filmpjes en met artikelen op holyhub.nl, maar ook zijn er inhoudelijke bijeenkomsten. Eind september was de aftrap van Holy Hub met een *holy breakfast* in De Kas van de Corvershof. Een maaltijd is iets heiligs en zorgt vanzelf voor verbinding. Rikko Voorberg, bekend van 'We gaan ze halen', demonstreerde zijn ochtendritueel waar hij tijd maakt voor zijn geloof. Hij leest een stukje uit de Bijbel, reflecteert erop en neemt een podcast op van 6 minuten.

In november wordt weer een *holy breakfast* georganiseerd. We laten deze bijeenkomst met alle coronamaatregelen doorgaan als het kan, omdat het belangrijk is voor de doelgroep (20- tot 40-jarigen) om samen te komen voor ontmoeting, interactie, zingeving en inspiratie. Het allermooiste van Holy Hub vind ik dat we op basis van eeuwenoude bronnen en praktijken verdiepende gesprekken voeren. Dat we samen op zoek gaan naar inspiratie voor een bewust en betekenisvol leven. Dat het een plek is om iets te doen met je idealen.'

Baukje Bos-Burggraaff

COLUMN

De kunst van het ongelukkig zijn

Margrietha Reinders,
buurtdominee Betondorp Bloeit

Reageren? Mail naar
redactie@protestantsamsterdam.nl

Kortgeleden zag ik een klein boekje met de titel *De kunst van het ongelukkig zijn* bij iemand op tafel liggen. Het trof mij onmiddellijk, omdat 'gelukkig zijn' het adagium van onze tijd lijkt te zijn. Succesvol zijn, alles voor elkaar hebben in je liefdesleven, je relaties, je vrije tijd en je loopbaan, je gezinsleven en je culturele bagage. Dat is de tweede agenda van onze welvaarts cultuur. Hoe past 'mislukking' daarin?

Dat is immers geen optie voor de postmoderne mens, die in een van de rijkste landen ter wereld leeft? Of voor de kerk die in deze wereld probeert haar identiteit overeind te houden? Mislukking kunnen we niet agenderen, niet sub-

sidiëren en niet financieren. Mislukking heeft geen potentieel. Het is niet wervend en trekt geen publiek. Toch heb ik het boekje meteen gekocht.

Het is een publicatie van de Vlaamse psychiater Dirk de Wachter, die veel mensen op zijn spreekuur ziet verschijnen die lijden aan de norm van het gelukkig, mooi en mediageniek zijn. Hij stelt daar echte levenskunst tegenover: het vermogen om zin en betekenis te geven aan een breekbaar bestaan in plaats van te streven naar optimaal geluk. Wat zou deze wereld zijn zonder mensen die de moed hebben om broos te zijn en niet volmaakt?

Hoe meedogenloos zou een samenleving worden zonder mensen met verwondingen en kwetsbaarheid? Zonder mensen die de gave van de tranen hebben of met hun kromme rug de boodschappen in hun wagentje laden? Of mensen die keer op keer weer hun oude buurman helpen zijn tuin te wieden?

Niet volmaakt gelukkig zijn volgens de waan van de dag is een genade van God, die de God van de verloren zaken is. De Eeuwige, de Ene.

Colofon

Kerk in Mokum maandblad
november 2020,
jaargang 11, nummer 9
Protestantse Kerk Amsterdam
Nieuwe Herengracht 18
1018 DP Amsterdam

Hoofdredactie:

Mirjam Nieboer

Eindredactie:

Baukje Bos-Burggraaff

Bureauredactie: Iris Stekelenburg,
abcredactie.nl

Contact:

redactie@protestantsamsterdam.nl
of 020 53 53 700

Abonnement: Een abonnement

opgeven of opzeggen doet u via abonnements@protestantsamsterdam.nl of 020 53 53 700 (9.00 uur-17.00 uur). Eenmaal per jaar wordt u uitgenodigd een vrijwillige bijdrage te betalen. Rek. nr. NL68 RABO 0373 7414 80 t.n.v. Protestantse Gemeente te Amsterdam inz. Kerkblad.

Verschijningsfrequentie:

Kerk in Mokum verschijnt 10x per jaar, 5x als blad van 14 pagina's en 5x als agenda van 6 pagina's. Het volgende nummer komt uit op 4 december 2020.

Vormgeving: Studio Edens, Amsterdam

Druk: Vellendrukkerij BDU - Barneveld

Protestants020

ProtestantseKerkAmsterdam

protestantsamsterdam.nl

protestantse kerk
amsterdam

Pleisterplaats voor de ziel